

SF VIL SIKRE DET DANSKE DRIKKEVAND MED NYT MILLIARD- FORSLAG

ORDFØRER/KONTAKT

Pia Olsen Dyrh
pia.olsen.dyhr@ft.dk

Vores drikkevand er truet, og nye målinger viser, at andelen af grundvandsboringer med spor af sprøjtegifte stiger, mens flere og flere boringer bliver lukket, fordi de overskrider grænseværdierne.

Samtidig truer PFAS vores drikkevand og er flere steder fundet i grundvandet i meget høje koncentrationer. Det er dybt bekymrende og kalder på, at vi gør meget mere for at beskytte vandet.

SF vil ikke se passivt til, mens vores vand bliver mere og mere forurenet. I Danmark har vi en forventning om, at vi kan hente rent vand direkte fra grundvandet. Den forventning kan vi have, fordi vi har passet på vores vand – og det betyder, at vi ikke behøver rense det kemisk, eller købe vand i supermarkedet.

Men den virkelighed garanterer ikke sig selv. Hvis det også skal være sådan fremover, skal vi passe på vores grundvand.

Derfor kræver SF et totalforsvar af grundvandet mod pesticider, PFAS og anden forurening, som kan trænge ned til grundvandet. Det betyder, at der skal sættes hårdt ind mod alle tænkelige kilder til forurening af vandet i de områder, hvor det risikerer at skade drikkevandsboringerne. Indsatsen skal gælde både for landbruget, private grundejere, virksomheder, offentlige institutioner og for oprensning af forurenede grunde.

Carl Valentin
carl.valentin@ft.dk

SYV KONKRETE FORSLAG

Helt konkret foreslår SF at skabe grundvandsparker med sprøjteforbud i hele landet, men det er ikke nok til at sikre drikkevandet mod yderligere forurening. Udpegningen af disse bør igangsættes med det samme og ikke afvente et pilotprojekt på Fyn, som regeringen har lagt op til.

SF ønsker også, at der indføres et straksforbud mod brug af sprøjtemidler i de såkaldte boringsnære områder helt tæt på drikkevandsindvindingen. Desuden vil SF afsætte 200 mio. kr. på finansloven til PFAS-kortlægning og oprydning, hvoraf en væsentlig del vil kunne målrettes grundvandsparkerne.

Grundvandsparkerne skal aftales og finansieres via vandtaksterne samt en grundvandsfond på finansloven.

1

STRAKSFORBUD MOD BRUG AF SPRØJTEGIFTE I DE BORINGSNÆRE OMRÅDER.

Der er ingen grund til at forsætte den fejlslagne strategi med frivillige ordninger i yderligere halvandet år, som regeringen lægger op til. Der har været frivillige ordninger i de boringsnære områder siden 2019, uden at det har ført til nævneværdige resultater.

Det er helt skørt, at det i yderligere halvandet år skal være tilladt at sprøjte lige op af de drikkevandsbrønde, hvor vi udvinder vores fælles drikkevand. Det skal stoppe nu.

2

GRUNDVANDSPARKER MED FORBUD MOD BRUG AF SPRØJTEGIFT OG UDBRINGNING AF SPILDEVANDSSLAM.

SF ønsker etablering af grundvandsparker over alle vandindvindingsområder med forbud mod brug af pesticider i landbruget. Der skal i stedet være økologisk landbrug eller naturområder i områderne. Der etableres en grundvandsfond på otte milliarder som vandselskaberne kan låne til finansiering af forbuddet (opkøb af jord eller erstatning for sprøjteforbud mv.).

En del af fondens midler bruges til statslig medfinansiering af opkøb af arealer, som udlægges til natur. Forbud mod pesticider indføres frem mod 2027, hvor det vil gælde alle vandindvindingsområder.

Udpegningen af vandindvindingsområderne i hele landet skal igangsættes med det samme. Vandselskaberne har arbejdet med kortlægning af drikkevandsressourcerne i årtier, så der er ikke behov for at forsinke processen via et årelangt pilotprojekt, som regeringen lægger op til.

3 EN LANGT MERE RESTRIKTIV REGULERING AF PESTICIDER I BÅDE DANMARK OG EU.

SF ønsker eksempelvis, at der indføres et forbud mod al brug af pesticider og algemidler i private haver og på offentligt ejede arealer, samt at brug af pesticider, der indeholder PFAS, skal forbydes.

Det skal desuden sikres, at der altid sker en politisk godkendelse af dispensationer til brug af pesticider, som er forbudt i henhold til EU-reguleringen. Derudover ønsker SF, at Danmark aktivt arbejder for at EU-tilladelsen til at bruge glyfosat (Roundup) ikke forlænges.

4 PLAN FOR INDSATS MOD EKSISTERENDE FORURENINGER I VANDINDVINDINGSOMRÅDERNE, - OGSÅ FORURENINGER MED PFAS.

Der skal laves en samlet plan for indsatsen mod større forureninger med PFAS, nedgravede pesticider og områder, hvor der har været uheld og spild med pesticider.

Det gælder for eksempel brandøvelsespladser, maskinstationer, gårdspladser og arbejdsområder ved eksisterende og nedlagte landbrug, materiellagre, træimprægneringspladser, men også markveje og andre steder, hvor man ved, at der er spildt pesticider eller gravet pesticidemballage ned.

5 200 MIO. KR. PÅ FINANSLOVEN TIL PFAS-KORTLÆGNING OG –OPRYDNING.

Der skal laves en samlet plan for indsatsen mod større forureninger med PFAS, nedgravede pesticider og områder, hvor der har været uheld og spild med pesticider.

Det gælder for eksempel brandøvelsespladser, maskinstationer, gårdspladser og arbejdsområder ved eksisterende og nedlagte landbrug, materiellagre, træimprægneringspladser, men også markveje og andre steder, hvor man ved, at der er spildt pesticider eller gravet pesticidemballage ned.

6 STYRKET INDSATS MOD JORDFORURENING.

Forstærket indsats mod jordforureninger, der truer grundvandet, prioriteret i indvindings- og borings-nære områder.

7 TEMPO PÅ OPRENSNINGER

SF fik med finansloven for 2021 sikret, at de største jordforureninger, generations-forureningerne, bliver oprenset.

Men der er også brug for et hurtigere tempo i oprensning af andre jordforureninger, der ligger i vandindvindingsområderne, blandt andet af hensyn til grundvandet.

ØKONOMI

SF foreslår en grundvandsfond på 8 milliarder kroner, som skal sikre billige lån til kommuner og vandværker, der vil opkøbe landbrugsjord og anlægge natur for at undgå sprøjtemidler i vandindvindingsområder.

Pengene skal betales tilbage til staten over en årrække. Staten dækker dog 1/3 af afdragene på lånene samt halvdelen af udgiften til naturpleje.

Det vil koste omkring 40 mio. kr. i 2024 og stige til omkring 185 mio. kr. i 2027. Hertil kommer udgifterne til kortlægning og oprydning af PFAS. Udgifterne er finansieret i SF's finanslovsudspil.

BAGGRUND

En ny opgørelse fra Danmarks Naturfredningsforening, at der er langt flere rester af sprøjtegift i vores grundvand, end vi hidtil har troet. I 2020 og de første måneder af 2021 blev der fundet rester af sprøjtegift i over halvdelen af prøverne fra vandværkernes drikkevandsboringer.

Aldrig før har der været så mange prøver med giftrester. Desværre sker det stadig oftere, at mængden af sprøjtegift i vandværkernes drikkevandsboringer er over grænseværdien. I 2016 var 2,9 procent af boringerne over grænseværdien. Det tal er nu firedoblet, så der i dag er sprøjtegift over grænseværdien i 11,7 procent af boringerne. Danske regioner har vurderet, at 15.000 steder i landet kan være forurenede med PFAS, og det kan dermed sive ned og true drikkevandet.

Regionerne har 104 steder rundt om i landet har målt over 100 gange så meget PFAS i grundvandet som grænseværdien tillader. På 22 lokationer er koncentrationen over 1.000 gange højere end grænseværdien.